

www.finnanest.fi
ISSN 0781-4364

Julkaisija

Suomen Anestesiologiyhdistys ry
(SAY) – The Finnish
Society of Anaesthesiologists

Painosmäärä

1 500 kpl

Päätoimittaja

Minna Ilmakunnas
paatoimittaja@say.fi

Toimitussihteeri

Hanna Savioja
Tuija Sellmer
toimitussihteeri@say.fi

Toimitus

Hannaleena Karjalainen
hannaleena.karjalainen@
pshyvinvointialue.fi

Miia Kokkonen
mii.kokkonen@pirha.fi

Heli Salmi
heli.salmi@hus.fi

Elsa Lahti
elsa.lahti@pirha.fi

Noora Skants
noora.skants@hus.fi

Iiris Särkilähti
iirissarkilahti@gmail.com

Sinikka Rantala
sinikka.rantala@fimnet.fi

Aaron Yli-Hallila
(verkkotoimittaja)
verkkotoimittaja@say.fi

Elmeri Santala
(koulutusilmoitukset)
elmeri.santala@pshyvinvointialue.fi

Mainokset

Tiina Lehtola
ilmoitukset@say.fi

Osoitteenmuutokset

Erik Litonius
toimisto@say.fi

Taitto

Checkpoint Production Oy

Paino

Grano **GRANO**

Minna Ilmakunnas
paatoimittaja@say.fi

PÄÄKIRJOITUS

NRS, Danten helvetti vai boforiasteikko?

Kipu on epämiellyttävä aisti- ja tunnekokemus, joka liittyy kudosaivaurioon tai sen uhkaan, tai tällaista kokemusta muistuttava tuntemus, määrittelee Kansainvälinen Kivuntutkimusyhdistyksen IASP. Suomentos on Duodecimin sanastolautakunnan.

Kipu on aina subjektiivinen kokemus. Vaikka ulkopuolinen pystyykin jossain määrin arvioimaan kipua nosiseption aiheuttamien fysiologisten vasteiden tai emotionaalisen komponentista kertovien ilmeiden ja olemuksen perusteella, kieli on silti tärkein keino jakaa kipukokemus toisen kanssa. Avuksi on kehitetty monenlaisia mittareita, asteikkoja ja kipusanastoja. Tästä huolimatta potilaan voi olla vaikeaa tai jopa mahdotonta välittää kipukokemustaan täysimääräisesti lääkärille.

Anestesiologi voi päästä kipukokemusten äärelle myös kaunokirjallisuudessa. Kirjallisuus kehittää tutkitusti kykyämme empatiaan. Vaikka toisen kokema kipu on tuntemuksena meille aina fyysisesti vieras, keholinen tietoisuutemme siitä, miltä jokin asia itsestä tuntuu, sekä kaunokirjallisuuden kipukuvaukset ja kivun metaforat tarjoavat mahdollisuuden (yrittää) ymmärtää potilaan kokemaa kipua ja tämän kivulle antamia merkityksiä ja tulkintoja.

Jokainen anestesiologi jakanee ajatuksen siitä, että kipua tulee käytännön työssä mitata. Oman näkökulmansa asiaan tarjoaa Eula Bliss, kroonisesta kivusta kärsivä onkologin tytär, joka kuvaa lyyrisessä esseessään ”The Pain Scale” (1) osuvasti kivun mittaamisen subjektiivisuutta ja yleisesti käytössä olevan numeerisen kipuasteikon (NRS) ongelmia. Kivun voimakkuuden arviointi numeerisella kipuasteikolla on Blissin mukaan kuin ”sokea laskutoimitus”, jossa oma kipu pitäisi pystyä suhteuttamaan johonkin kuvitteelliseen kipumaksimiin huomioimatta kivun aiheuttamaa henkistä tuskaa tai sen kestoa eli kipukokemuksen ajallista ulottuvuutta.

Numeerisen kipuasteikon sijaan kipua voisi Blissin mielestä mitata yhtä hyvin vaikkapa Danten Infernon yhdeksän piirin avulla tai vertaamalla kipua tuuleen, jonka nopeutta vanhastaan mitattiin silmämääräisesti boforiasteikolla. Esseessään Bliss kuvaa tuulen voiman vertautuvan kivun aiheuttamiin aistimuksiin. Nolla boforia vastaa tyyntä tuuletonta ilmaa, kivun olemattomuutta. Numeerisen kipuasteikon maksimi, pahin mahdollinen kuviteltavissa oleva kipu, vastaa boforiasteikon perinpohjaista tuhoa aiheuttavaa hirmumyrskyä.

Oman lisänsä kivun arviointiin tuovat yksilön kivulle antamat merkitykset. Entäpä, jos kipu vastoin IASP:n määritelmää tuntuu raastavuudessaankin ajoittain jopa miellyttävältä? Fyysinen kipu, joka syvässä masennuksessa muistuttaa clossaolosta? Iskeemistä kipua lähenevä lihaskipumotus treenin aikana? Synnytyskipu? Rakastumisen ja kaipuun aiheuttama fyysinen kipu? Ovatko nämä kipua ollenkaan? ■

**Anestesiologi
voi päästä kipu-
kokemusten
äärelle myös
kaunokirjalli-
suudessa.**

1. Bliss E. The Pain Scale. Creative Nonfiction 2007; 32: 65–84. www.jstor.org/stable/44363570.